

Голові спеціалізованої вченої ради
Д 26.129.01 Академії муніципального
управління
МОН України

ВІДГУК

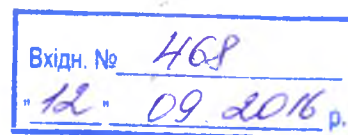
офіційного опонента, доктора наук з державного управління, доцента Дегтярьової Ії Олександрівни на дисертаційне дослідження Цедік Марії Герасимівни “Розвиток регіонального форсайту як засобу територіального управління”, представлену на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління до спеціалізованої вченої ради Д 26.129.01 Академії муніципального управління

Актуальність обраної теми

На сучасному етапі розвитку суспільства значно підвищується увага до питань регіонального управління, адже на національному рівні в умовах теперішніх швидких змін та посилення невизначеності неможливо швидко та успішно вирішувати питання регіонального розвитку. Значною мірою це пов'язано і з процесами інтеграції та глобалізації всіх сфер суспільного життя, визначаючи спрямованість та динаміку суспільних перетворень, суспільного розвитку та регіонального управління ним. За цих умов актуальним завданням є забезпечення не тільки ефективності та результативності останнього, але й передбачення майбутнього регіонального розвитку.

Сьогодні система і процеси регіонального управління не можуть не враховувати необхідність використання ефективних механізмів перспективного прогнозування та передбачення. Така необхідність зумовлена урахуванням і реалізацією національних інтересів України, серед яких суттєве місце займає розвиток саме регіонів, які суттєво різняться один від одного своїми можливостями та пріоритетами щодо розвитку. Застосування механізмів регіонального управління в процесах реалізації функцій держави здебільшого здійснюється без належного обґрунтування їх доцільності та можливих наслідків для регіонального розвитку, переважно виходячи з доступності застосування і досвіду фахівців.

Саме це актуалізує вирішення питання щодо визначення майбутнього розвитку регіонів, насамперед, шляхом застосування відповідних

методологічних та технологічних засобів. На сьогодні одним з найбільш перспективних засобів передбачення є форсайтні дослідження. Завдяки їм вдається зосередити увагу на науково-теоретичному обґрунтуванні перспективних шляхів соціально-економічного та технологічного розвитку регіонів, визначенні відповідних управлінських принципів та підходів до дослідження питань та аспектів регіонального розвитку. З огляду на це, актуальність обраної М.Г.Цедік теми дослідження є незаперечною.

Зв'язок роботи з напрямками наукових досліджень, державними та регіональними програмами

Дисертаційне дослідження висвітлює результати наукових досліджень автора, отримані при підготовці аналітичних матеріалів та рекомендацій щодо розв'язання актуальних проблем державного управління, які розроблялись в Академії муніципального управління в межах НДР за темою “Удосконалення механізмів державного управління та місцевого самоврядування” (ДР №0108U008164). Внесок автора полягає в розробленні методологічних положень та рекомендацій щодо розвитку регіонального форсайту як засобу територіального управління в Україні.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Достовірність та новизна одержаних результатів

Наукові положення, висновки і рекомендації дисертації мають достатнє теоретичне, методологічне та емпіричне обґрунтування. Вони спираються на аналіз великої кількості наукових праць та інших джерел інформації (182 найменування), у тому числі більше чотирьох десятків іноземними мовами. Крім того, результати дисертаційної роботи апробовані на 6 науково-практичних конференціях.

Використання різноманіття методологічних засобів дослідження (аналіз, синтез, контент-аналіз, системний, ситуаційний та структурно-функціональний підходи, виділення моделей, експертне опитування тощо) свідчить про високий науковий рівень проведеного дослідження, що дозволило автору розкрити стан та процеси розвитку регіонального форсайту як засобу територіального управління та обґрунтувати розроблення науково-практичних положень щодо впровадження механізму регіонального форсайту в управлінську практику.

Відповідно до мети та завдань дослідження, автором проаналізовано науковий доробок вітчизняних та зарубіжних вчених та обґрунтовано вибір теми дослідження; розглянуто процеси становлення форсайту в світі та в

Україні, а також виділено його ознаки та особливості стосовно регіонального форсайту; виділено методики прогнозування, стратегічного планування і регіонального форсайту та здійснено їх порівняння; сформульовано визначення регіонального форсайту як механізму регіонального управління; висвітлено роль та визначено завдання для представників органів державної влади і органів місцевого самоврядування у становленні технології форсайту; проведено аналіз сильних та слабких сторін, можливостей та загроз розвитку регіонального форсайту в Україні; виділено поетапні проблеми проведення такого форсайту; виділено сучасні тенденції становлення та сформовано науково-практичні рекомендації щодо розвитку регіонального форсайту в Україні.

Наукові положення, висновки та рекомендації, що відображені у дисертації, автор обґрунтовує на основі логічного викладення матеріалу, застосування відповідних посилань на джерела інформації та численних ілюстрацій (графіки, рисунки, таблиці). У висновках до розділів відображені результати дослідження конкретних питань. Розділи роботи взаємопов'язані між собою. Найважливіші результати дослідження викладені у висновках дисертації, що відповідають поставленим завданням.

Безперечною новизною роботи є виділення моделі регіонального форсайту, трансформованої у систему публічного управління. Складовими елементами такої моделі є: блок інтегрованого органу публічного управління регіонального рівня, що представляє суб'єкт регіонального управління; блок експертного визначення бачення майбутнього регіону та управлінських впливів щодо його формування, що відображає місце і роль регіонального форсайту як механізму передбачення та реалізації його результатів, а також блок регіону, як об'єкту регіонального управління, що охоплює його сфери, галузі, території та основні напрями розвитку (соціально-економічний, науково-технологічний, науково-інноваційний, екологічний тощо).

Сформований на цих засадах комплекс методологічних засобів дає уявлення щодо подальшого розвитку цих засобів та є відкритим для доповнення та змін відповідно до суспільних потреб та впливів процесів регіонального розвитку.

Серед нових наукових результатів, що отримані здобувачем, слід також відзначити виділення сучасних трендів (найбільш актуальних тенденцій) розвитку регіонального форсайту в Україні, серед яких: інституціалізація та формування нормативно-правового поля; розширення об'єктів та напрямів застосування; переведення з теоретичної на практичну основу; створення центрів та осередків розвитку та поширення досвіду; формування експертного середовища; формування вітчизняної наукової школи.

До нових результатів також можна віднести вдосконалення автором системи органів публічного управління шляхом віднесення до їх складу інтегрованих органів публічного управління регіонального рівня, які ситуаційно утворюються регіональними представниками державної влади, місцевого самоврядування та громадянського суспільства (бізнесу, науки, громадськості) для проведення форсайту.

У теоретичному плані також представляє інтерес розвиток базових понять дослідження, зокрема визначення регіонального форсайту як специфічного механізму публічного управління, що являє собою технологію (засіб) передбачення та важіль впливу інтегрованого органу публічного управління регіонального рівня, який ситуаційно утворений регіональними представниками державного управління, місцевого самоврядування та громадянського суспільства (бізнесу, науки, громадськості), на розвиток та інноватизацію на регіональному рівні певних сфер, галузей суспільства та соціальних технологій.

Серед інших нових результатів можна відзначити також визначення ролі, яку можуть відігравати представники органів державної влади та органів місцевого самоврядування у становленні технології форсайту в країні та регіонах, а саме: замовлення форсайт досліджень в межах розроблення та реалізації державних та регіональних стратегій розвитку, цільових програм, національних проектів, обґрунтування бюджетів тощо; спонсування форсайт досліджень; консультаційного їх забезпечення; експертного забезпечення та супроводу; лобювання форсайту в межах апаратних можливостей як передової, поширеної технології передбачення для обґрунтованого прийняття управлінських рішень; використання результатів проведених форсайт досліджень як інформаційно-аналітичної бази у своїй роботі; участь у створенні форсайт центрів, експертних площадок тощо; участь в опитуваннях; участь у системі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування та інше.

Також слід відзначити як позитивний внесок автора в науку державного управління та як аргумент щодо обґрунтованості отриманих результатів – проведене експертне опитування, узагальнення зарубіжних та вітчизняних практик форсайт-досліджень.

Практичне значення одержаних результатів

Результати теоретичних та практичних напрацювань дисертаційної роботи дістали впровадження, що підтверджено відповідними довідками, зокрема, методики і практичні рекомендації, що містяться в дисертаційному

дослідженні, використовувалися як інформаційно-аналітичний матеріал у роботі: Постійної комісії з питань торгівлі, підприємництва та регуляторної політики Київської міської ради VII скликання (довідка №08/286-83 від 03.03.2016); Громадської організації “Ліга Розвитку Науки” (довідка №28/03/06 від 15.03.2016); Центру перепідготовки та підвищенні кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій при Київській обласній державній адміністрації (довідка №1/11-107 від 17.03.2016); Академії муніципального управління (довідка № 01-879 від 29.12.2015).

Матеріали дисертаційного дослідження обговорювалися на засіданні міжкафедрального семінару Академії муніципального управління, а також використовуються в навчальному процесі при розробці програм навчальних курсів підготовки фахівців за магістерською програмою “Державна служба”.

Повнота викладу основних результатів дисертації

Основні результати дисертаційної роботи висвітлено в 12 наукових працях, у тому числі: 5 статтях у вітчизняних наукових фахових виданнях з державного управління, 1 зарубіжній публікації за фахом та 6 тезах у матеріалах науково-комунікативних заходів. Загальний обсяг публікацій автора за темою дослідження – 4,3 друк. арк.

Опубліковані наукові праці та автореферат достатньо повно відображають результати проведених наукових досліджень. Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертації.

Дискусійні положення та зауваження

Визнаючи нові науково обґрунтовані результати дослідження, все ж у дисертації є й дискусійні положення, а також ті, які можна було б поліпшити, зокрема:

1. У дисертаційній роботі наголошено на взаємозв'язку прогнозування регіонального розвитку та регіонального форсайту, навіть розкрито їх сутність (с. 72), але слід було з'ясувати, у чому саме цей зв'язок полягає, адже це могло б забезпечити методологічні орієнтири для розвитку регіонального управління.

2. Однією з особливостей регіонального форсайту визначено “відсутність за станом на сьогодні їх нормативно-правового визначення та регламентації” (с. 80), однак судячи зі змісту дисертації, так і залишилося відкритим питання, чи потрібне взагалі його правове регламентування.

3. У дисертації на с. 110 є табл. 2.4, яка називається “Сильні сторони вітчизняного регіонального форсайту”. Проте, з урахуванням того, що форсайт лише починає застосовуватися в Україні, говорити про його сильні сторони ще зарано. Аналогічно це стосується і табл. 2.5, у якій наведено слабкі сторони (с. 112).

4. На наш погляд, можна було б менше приділити уваги сутності таких категорій, як транскордонне співробітництво та євро регіони, що досліджувалася для визначення змісту транскордонного форсайту (с. 34-41).

5. У роботі спостерігається непропорційний розподіл матеріалу по розділах. Так, розділи 1, 2 та 3 містять відповідно 57, 55 та 35 сторінок. У першому розділі є 4 підрозділи, в той час, як в інших розділах – по 3 підрозділи. Підрозділи 3.2 та 3.3 відповідно мають 7 та 8 сторінок, а підрозділ 2.2 має 22 сторінки.

6. Практичні пропозиції (висновок 13) були б ще більш цінними, якби було визначено їх адресність, а саме які органи влади в Україні і що саме мають робити в контексті запровадження та використання методології регіонального форсайту.

Загальний висновок

Наведені зауваження суттєво не впливають на зміст дисертації і не знижують її наукової та практичної цінності. Робота виконана на високому теоретико-методологічному рівні, є цілісною та завершеною. Вона відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління, а саме напрямам: “теоретико-методологічні засади розроблення та функціонування механізмів державного управління: категорії, закономірності, принципи, методи, концепції, моделі, системи, класифікація; результативність та ефективність функціонування суб'єктів та механізмів державного управління” та “цільові, функціональні, організаційні, та інші складові механізмів державного управління на центральному, регіональному, галузевому рівнях, в різних сферах суспільного життя”.

Тема дисертації є актуальною, структура роботи є добре продуманою, матеріал викладений логічно та послідовно. Отримані у роботі наукові результати в сукупності розв'язують актуальне наукове завдання, що полягає у теоретико-методологічному обґрунтуванні та розробленні науково-практичних рекомендацій щодо розвитку регіонального форсайту як засобу територіального управління. Основні результати достатньо повно викладені в опублікованих працях автора.

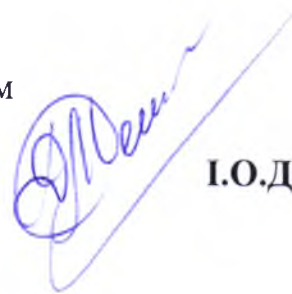
Висновки до розділів та загальні висновки дисертації є достатньо обґрунтованими, а пропозиції мають практичну значущість. Зміст автореферату відповідає змісту дисертації та не містить інформації, що не наведена у дисертаційній роботі. Оформлення дисертації та автореферату виконано з дотриманням вимог МОН України.

Отже, представлена до захисту дисертаційна робота Цедік М.Г. “Розвиток регіонального форсайту як засобу територіального управління” є самостійним оригінальним науковим дослідженням, яке містить раніше не захищені наукові положення, отримані автором нові науково обґрунтовані результати в галузі науки державного управління.

Дисертація і автореферат відповідають вимогам п. 11 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, а здобувач Цедік Марія Герасимівна – заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент –

доктор наук з державного управління, доцент,
професор кафедри регіонального управління,
місцевого самоврядування та управління містом
Національної академії державного управління
при Президентові України

І.О.Дегтярьова

Вчений секретар
Національної академії державного управління
при Президентові України,
доктор наук з державного управління, професор

А.П.Рачинський

Голові спеціалізованої вченої ради
Д 26.129.01
Академії муніципального
управління МОН України

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата наук з державного управління Глухої Вікторії Валеріївни на дисертаційну роботу Цедік Марії Герасимівни “Розвиток регіонального форсайту як засобу територіального управління”, представленої на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління до спеціалізованої вченої ради Д 26.129.01 в Академії муніципального управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дослідження

Визначення перспектив ефективного розвитку регіонів є неможливим без прогнозування та передбачення їх майбутнього, а вирішення очікуваних завдань та проблем вимагає скоординованих зусиль органів влади, науки, освіти, бізнесу, громадських активістів. При цьому необхідним є використання кращих практик передбачення регіонального розвитку, що спираються на ефективні методи й технології, всебічне й повне використання інтелектуального потенціалу системи регіонального управління, на світовий і вітчизняний досвід.

На сьогодні одним з найбільш перспективних механізмів передбачення регіонального розвитку є регіональні форсайти. Вони дозволяють не тільки будувати можливі сценарії розвитку регіонів, але й будувати відповідні дорожні карти та використовувати їх в процесах стратегічного, оперативного та поточного управління як дороговкази. Саме розвитку такого механізму присвячена дана дисертаційна робота.

Виходячи з цього, дисертаційне дослідження М.Г.Цедік є актуальним, а обрана здобувачем тема дослідження вписується у сучасну стратегію розвитку територіального управління.

Зв'язок роботи з напрямками наукових досліджень, державними та регіональними програмами

Робота висвітлює результати наукових досліджень автора, отримані при підготовці аналітичних матеріалів та рекомендацій щодо розв'язання актуальних проблем державного управління, які розроблялись в Академії муніципального управління в межах НДР за темою “Удосконалення механізмів державного управління та місцевого самоврядування” (номер державної реєстрації №0108U008164), в межах якої автором розроблені методологічні положення та рекомендації щодо розвитку регіонального форсайту як засобу територіального управління в Україні.

Наукова новизна положень і практична значимість результатів дослідження

Наукові положення, висновки та рекомендації, що відображені у дисертації, мають достатнє теоретичне, методологічне та експертне обґрунтування, про що також свідчить значна кількість проаналізованих здобувачем праць (182 найменувань, у тому числі 41 робота іноземними мовами), а також апробація основних положень наукової новизни на науково-практичних конференціях та семінарах.

До беззаперечної новизни дисертації варто віднести, насамперед, модель регіонального форсайту, трансформовану у систему публічного управління, складовими якої є блоки: інтегрованого органу публічного управління регіонального рівня; експертного визначення бачення майбутнього регіону та управлінських впливів щодо його формування, а також регіону, як об'єкту управління, що охоплює його сфери, галузі, території та основні напрями розвитку (соціально-економічний, науково-технологічний, науково-інноваційний, екологічний тощо), а також виділення найбільш актуальних тенденцій розвитку регіонального форсайту в Україні, серед яких:

інституціоналізація та формування нормативно-правового поля; розширення об'єктів та напрямів застосування; переведення з теоретичної на практичну основу; створення центрів та осередків розвитку та поширення досвіду; формування експертного середовища; формування вітчизняної наукової школи.

Іншими важливими науковими здобутком автора є: вдосконалення системи органів публічного управління шляхом віднесення до їх складу інтегрованих органів публічного управління регіонального рівня, що ситуаційно утворюються регіональними представниками державної влади, місцевого самоврядування та громадянського суспільства (бізнесу, науки, громадськості) для проведення форсайту.

Окрім цього, дістали подальшого розвитку:

— понятійний апарат публічного управління через визначення регіонального форсайту як специфічного механізму публічного управління, що являє собою технологію (засіб) передбачення та важіль впливу інтегрованого органу публічного управління регіонального рівня, який ситуаційно утворений регіональними представниками державного управління, місцевого самоврядування та громадянського суспільства (бізнесу, науки, громадськості), на розвиток та інноватизацію на регіональному рівні певних сфер, галузей суспільства та соціальних технологій;

— визначення ролі, яку можуть відігравати представники органів державної влади та органів місцевого самоврядування у становленні технології форсайту в країні та регіонах, а саме: замовлення форсайт досліджень в межах розроблення та реалізації державних та регіональних стратегій розвитку, цільових програм, національних проектів, обґрунтування бюджетів тощо; спонсування форсайт досліджень; консультаційного їх забезпечення; експертного забезпечення та супроводу; лобіювання (здорового) форсайту в межах апаратних можливостей як передової, поширеної технології передбачення для обґрунтованого прийняття управлінських рішень; використання результатів проведених форсайт досліджень як інформаційно-аналітичної бази у своїй роботі; участь у створенні форсайт центрів, експертних

площадок тощо; участь в опитуваннях; участь у системі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування та інше;

— класифікація територіального форсайту, яка відрізняється від відомих її доповнень такими ознаками регіонального форсайту, що входить до його складу, як екзогенний (зовнішній - міжнародний або транскордонний) та ендегенний (внутрішній - між регіонами однієї країни).

Заслуговує на окрему похвалу зроблений автором ґрунтовний огляд сучасного світового та вітчизняного наукового доробку регіонального форсайту.

Вагомою видається й практична значимість результатів дослідження, оскільки вона ґрунтується на експертному опитуванні вітчизняних державних службовців. Зокрема, практично значущими є запропоновані автором дві групи науково-обґрунтованих практичних рекомендацій.

Перша з них спрямована на вдосконалення розроблення та застосування регіонального форсайту. В цьому контексті запропоновано рекомендації щодо основних фокусів регіонального форсайту, серед яких: досягнення конкурентоспроможності та стійкого розвитку регіону, у першу чергу, його провідних сфер і галузей економіки; вирішення економічних та технологічних проблем майбутнього регіону з обов'язковим урахуванням його специфіки, потреб інвестування, соціальної складової та досягнення європейських стандартів якості життя; формування та розвитку вітчизняної культури регіонального форсайту, що спирається як на великий європейський досвід і традиції його застосування, так і на ефективну взаємодію держави, науки, бізнесу, громадськості та реалії вітчизняного регіонального розвитку; доповнення та інтелектуальне посилення чинного потенціалу публічного управління на регіональному рівні шляхом ситуаційного створення інтегрованого органу такого управління, з регіональних представників експертного співтовариства державного управління, місцевого самоврядування та громадянського суспільства (бізнесу, науки, громадськості); ширшого

використання результатів регіональних форсайт досліджень (вибір трендів, дорожня карта, детальні сценарії та стратегії розвитку), як засобів інтегрування форсайту у систему прийняття управлінських рішень регіонального рівня та активного структурування майбутнього та інші.

Друга група рекомендацій стосується системи публічного управління в Україні, зокрема: надання вітчизняному форсайту статусу однієї з пріоритетних технологій для застосування у системі публічного управління як на національному, так і регіональному рівнях; розширення чинної нормативно врегульованої вітчизняної системи прогнозування та стратегічного планування функцією передбачення майбутнього; створення для підвищення рівня досліджень майбутнього, визначення шляхів інноватизації країни та в порядку їх інституціалізації мережу центрів форсайтних досліджень національного та регіонального рівнів із залученням до цього низки провідних науково-дослідних інститутів та вищих навчальних закладів; передбачення в контексті засвоєння інноваційних технологій та технологій визначення потрібних майбутніх знань у навчальних програмах існуючої системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування; збільшити науково-комунікативну складову вітчизняних форсайт досліджень відповідно на національному та регіональному рівнях з узагальненням та поширенням їх рекомендацій щодо впровадження кращого досвіду, а також забезпечити умови для повноправного входження поля вітчизняних форсайт досліджень у європейський дослідницький простір.

Практична значущість наукових результатів підтверджуються відповідними довідками, зокрема, оригінальні методики і практичні рекомендації, що містяться в дисертаційному дослідженні, використовувалися у роботі: Академії муніципального управління (довідка № 01-879 від 29.12.2015); Постійної комісії з питань торгівлі, підприємництва та регуляторної політики Київської міської ради VII скликання (довідка №08/286-83 від 03.03.2016); Громадської організації “Ліга Розвитку Науки” (довідка №28/03/06 від 15.03.2016); Центру перепідготовки та підвищенні кваліфікації працівників

органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій при Київській обласній державній (довідка №1/11-107 від 17.03.2016).

Повнота викладення результатів дисертації в опублікованих роботах

Аналіз дисертаційної роботи та публікацій дисертанта дозволяє підтвердити, що за підсумками науково-дослідної роботи за темою дисертації опубліковано 12 наукових праць, у тому числі, 5 у наукових журналах і збірниках наукових праць, визначених Міністерства освіти України в якості фахових з державного управління, 1 статті у зарубіжному виданні за фахом. Наукові результати дисертації також додатково відображені у матеріалах науково-практичних конференцій (6 публікацій), що свідчать про достатньо повне висвітлення положень дисертаційної роботи у відкритому друці.

Ступінь обґрунтованості та перелік публікацій наукових положень і висновки, сформульовані у дисертаційній роботі та достовірність одержаних результатів забезпечені аналізом значного обсягу джерел і достатнім масивом даних. Одержані положення та висновки є результатом особисто виконаного наукового дослідження. Висновки співвідносяться зі змістом дисертації та впливають з її основних положень. Зміст автореферату ідентичний змісту дисертаційної роботи.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту та оформлення дисертації та автореферату

Відзначаючи позитивні сторони дисертаційної роботи Марії Герасимівни Цедік, водночас потрібно висловити окремі зауваження.

1. Занадто велику увагу у дисертаційній роботі (ст. 35-40) приділено створенню євро регіонів та аналізу становлення відповідного поняття. Тим

більше, що це питання достатньо добре досліджено у науці державного управління в Україні.

2. В роботі на ст. 21-22 дисертантом наведені моделі форсайту на основі складових його процесу (рисунок 1.1) та результату (рисунок 1.2). Також на стор. 20 зазначено щодо «моделі поняття форсайту», як показано на рис. 1.2. На наш погляд, це не моделі, а схематичне представлення складових форсайту, оскільки немає функціональних, структурних або інформаційних зв'язків між ними.

3. Дисертантом проведено експертне опитування державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування за багатьма позиціями розвитку регіонального форсайту в Україні. Це велика і результативна робота. На жаль, дисертант не повністю розпорядився зібраними даними про експертів й не провів порівняння результатів опитування за різними групами, що відрізняються віком, стажем, гендерними показниками. Це б збільшило інформаційну вагу такого опитування.

4. В роботі у підрозділі 2.3 «SWOT-аналіз вітчизняного регіонального форсайту в контексті європейського майбутнього» результати такого аналізу узагальнені у таблицях 2.3 (стор.107-108), 2.4 (стор.109-110) та 2.5 (стор.111-112). Кожна з цих таблиць займає більше сторінки, тобто їх доречно було б винести у додатки.

Загальний висновок

Проте, незважаючи на деякі дискусійні положення і недоліки, які істотно не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації, необхідно зробити висновок про те, що дисертація Цедік Марії Герасимівни “Розвиток регіонального форсайту як засобу територіального управління”, характеризується належним науково-теоретичним рівнем, аргументованістю і достовірністю отриманих висновків і рекомендацій, ступенем наукової новизни, теоретичною, методичною і практичною значущістю, відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління, а саме

напрямам: “теоретико-методологічні засади розроблення та функціонування механізмів державного управління: категорії, закономірності, принципи, методи, концепції, моделі, системи, класифікація»; «результативність та ефективність функціонування суб’єктів та механізмів державного управління” та «цільові, функціональні, організаційні, та інші складові механізмів державного управління на центральному, регіональному, галузевому рівнях, в різних сферах суспільного життя».

Це дає підстави для висновку про відповідність дисертаційної роботи вимогам Міністерства освіти та науки України до кандидатських дисертацій та п. 11 “Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника”, а її автор Цедік Марія Герасимівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

кандидат наук з державного управління,
науковий співробітник наукового відділу
з проблем управління у сфері цивільного
захисту Навчально-науково-виробничого
центру Національного університету
цивільного захисту України

В.В.Глуха

